

Dilawar Singh v. The State of Punjab, etc. (Tuli, J.)

ਜਦੋਂ ਡਿਕਰੀ-ਧਾਰਕ ਨੇ ਅਸਲ ਵਿੱਚ 15 ਜੂਨ, 1973 ਨੂੰ ਫਰਮਾਨ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਵਿਵਾਦ ਵਿੱਚ ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਲੈ ਲਿਆ ਸੀ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਸ੍ਰੀ ਪੁਰੀ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਡਿਕਰੀ-ਧਾਰਕ ਨੂੰ ਸਟੇਅ ਆਰਡਰ ਬਾਰੇ ਪਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਨੇ ਮਾਣਹਾਨੀ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਉਸ ਦੇ ਮੁਵੱਕਿਲ ਦੁਆਰਾ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਡਿਕਰੀ-ਹੋਲਡਰ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਚੁੱਕਾ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਇਸ ਮਾਮਲੇ 'ਤੇ ਕੋਈ ਵੀ ਰਾਏ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਨ ਤੋਂ ਗੁਰੇਜ਼ ਕਰਦੇ ਹਾਂ।

(8) ਉਪਰੋਕਤ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ ਸਾਨੂੰ 1973 ਦੇ CM 1919-C ਨੂੰ ਸਮਾਂ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦੇਣ ਦਾ ਕੋਈ ਵੀ ਤਰਕ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦਾ, ਅਤੇ ਲਾਗਤਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਇਸ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਝਿਜਕ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਵਕੀਲ ਦੀ ਫੀਸ ਰੁ. 200.

(9) ਕਿਉਂਕਿ ਅਪੀਲ ਸਮੇਂ ਅਨੁਸਾਰ ਰੋਕ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਇਸ ਨੂੰ ਸੀਮਾ ਵਿੱਚ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਕਿਉਂਕਿ ਹੁਣ ਤੱਕ ਅਪੀਲ ਦਾ ਕੋਈ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਇਸ ਵਿੱਚ ਖਰਚੇ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਆਦੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। 1973 ਦਾ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ 1918-ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਅਰ-ਪਾਰਟ ਸਟੇਅ ਆਰਡਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਆਪ ਖਾਰਜ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਬੀ. ਐੱਸ. ਜੀ

ਫੁਟਕਲ ਸਿਵਲ

ਬਲਰਾਜ ਤੁਲੀ ਜੇ.

ਦਿਲਾਵਰ ਸਿੰਘ- ਪਟੀਸ਼ਨਰ

ਬਨਾਮ

ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ, ਆਦਿ। -ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਵਾਲੇ

1972 ਦਾ ਸੀ.ਡਬਲਿਊ. ਨੰਬਰ 2747.

ਅਕਤੂਬਰ 31, 1973

ਭਾਰਤ ਦਾ ਸੰਵਿਧਾਨ (1950)— ਅਨੁਛੇਦ 14 ਅਤੇ 15— ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਮਾਲਕੀ- ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਦੇ ਬੇਜ਼ਮੀਨੇ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਲਈ ਸੀਮਤ ਨਿਲਾਮੀ ਦੁਆਰਾ ਵਿਕਰੀ ਲਈ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਅਧਿਸੂਚਿਤ-ਅਜਿਹੀ ਪ੍ਰਤਿਬੰਧਿਤ ਨਿਲਾਮੀ— ਕੀ ਇਹ ਅਪਰਾਧਕ ਹੈ ਅਤੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 14 ਅਤੇ 15 ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੈ।

ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਿੱਥੇ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਮਾਲਕ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਨਿਲਾਮੀ ਦੁਆਰਾ

ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀ ਦੇ ਬੇਜ਼ਮੀਨੇ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਕਰਕੇ ਵੇਚਣ ਲਈ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਅਜਿਹੀ ਪਾਬੰਦੀਸ਼ੁਦਾ ਨਿਲਾਮੀ ਵਿਤਕਰੇ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਤਾਂ ਧਾਰਾ 14 ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 15। ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਅਪਣਾਇਆ ਗਿਆ ਕੋਰਸ ਹੈ-

ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਬੇਜ਼ਮੀਨੇ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਦੀ ਤਰੱਕੀ ਲਈ ਅਤੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਉੱਚਾ ਚੁੱਕਣ ਲਈ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਘੋਸ਼ਿਤ ਨੀਤੀ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਉਪਬੰਧ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਪਰ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਨਿਲਾਮੀ ਸਮਾਜ ਦੇ ਇੱਕ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਵਰਗ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਹੈ, ਜੋ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਹੇਠਾਂ ਡਿੱਗਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ, ਇਸ ਤੋਂ ਬਚਣ ਲਈ, ਜ਼ਮੀਨ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਹੋਰ ਸ਼ੋਸ਼ਣ ਜਿਸ 'ਤੇ ਉਹ ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕਾਂ ਲਈ ਕੰਮ ਕਰਨ ਲਈ ਤਿਆਰ ਸਨ।

ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 226/227 ਦੇ ਅਧੀਨ ਪਟੀਸ਼ਨ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ 25 ਜੁਲਾਈ ਦੇ ਨੋਟਿਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਪ੍ਰਸਤਾਵਿਤ ਨਿਲਾਮੀ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਰਿੱਟ, ਜਾਂ ਕੋਈ ਹੋਰ ਉਚਿਤ ਪ੍ਰਾਇਟ ਰਿੱਟ, ਆਦੇਸ਼ ਜਾਂ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। 1972 ਵਿਚ ਅਨੁਸੂਚੀ 'ਸੀ' ਵਿਚ ਐਡ ਹੈ ਅਤੇ ਜਵਾਬਦਾਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿਚਲਾ ਖੇਤਰ ਉਸ ਨੂੰ ਰਾਖਵੀਂ ਕੀਮਤ 'ਤੇ ਤਬਦੀਲ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਅੱਗੇ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿਚ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਪ੍ਰਸਤਾਵਿਤ ਨਿਲਾਮੀ, 24 ਅਗਸਤ, 1972 ਲਈ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, 'ਤੇ ਰੋਕ ਲਗਾਈ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੇ ਨਿਪਟਾਰੇ 'ਤੇ ਵੀ ਰੋਕ ਲਗਾਈ ਜਾਵੇ |

ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਵੱਲੋਂ ਐਡਵੋਕੇਟ ਹਰਬੰਸ ਲਾਲ ।

ਨਿਮੋ, ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਲਈ।

ਨਿਰਣਾ

ਤੁਲੀ, ਜੇ.—ਇਹ ਹੁਕਮ ਸਿਵਲ ਰਿੱਟ ਨੰਬਰ 2645 ਆਫ 1972 (ਪਿਆਰਾ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ), 2747 ਆਫ 1972 (ਦਿਲਾਵਰ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ), 1972 ਦੇ 2748 ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰੇਗਾ। (ਮਲੂਕ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਦਾ ਸਟੇਟ ਆਫ ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਹੋਰ), 1972 ਦਾ 2808 (ਸਿੰਗਾਰਾ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਦਾ ਸਟੇਟ ਆਫ ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਹੋਰ) ਅਤੇ 2903 ਆਫ 1972 (ਜੋਗਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਦਾ ਸਟੇਟ ਆਫ ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਹੋਰ) ਕਾਨੂੰਨ ਅਤੇ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਕੁਝ ਆਮ ਸਵਾਲ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਇਹਨਾਂ ਸਾਰੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਲਿਖਤੀ ਬਿਆਨ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਜਾਂ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਦੀ ਚੋਣ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਹੈ ਅਤੇ, ਇਸਲਈ, ਇਹਨਾਂ ਕੇਸਾਂ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਉਸ ਸਮੱਗਰੀ 'ਤੇ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜੋ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਲਿਆਂਦੀ ਗਈ ਹੈ। ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਅਤੇ ਸ਼ਾਮਲ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਨੁਕਤੇ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਲਈ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਸਹਾਇਤਾ ਦੇ।

(2) ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦੀ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਵੈਧਤਾ ਦੇ ਸਾਂਝੇ ਸਵਾਲ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਲਈ, 1972 ਦੀ ਸਿਵਲ ਰਿੱਟ ਨੰਬਰ 2747 ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਨੂੰ ਬਿਆਨ ਕਰਨਾ ਕਾਫੀ ਹੈ। ਇਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਰਾਏ ਸਿੱਖ ਭਾਈਚਾਰੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਇੱਕ ਬੇਜ਼ਮੀਨੇ ਵਿਅਕਤੀ ਹੈ। ਉਹ 1953 ਤੋਂ ਪਿੰਡ ਲਖਮੀਰਕੇ ਹਿਠਾੜ, ਡਾਕਖਾਨਾ ਮਮਦੋਟ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਫਿਰੋਜ਼ਪੁਰ ਵਿਖੇ 90 ਕਨਾਈਆਂ 8 ਮਰਲੇ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਕਾਸ਼ਤ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ, ਵੇਰਵੇ

Dilawar Singh v. The State of Punjab, etc. (Tuli, J.)

ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੇ ਪੈਰਾ 2 ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਵਿਸਥਾਪਿਤ ਵਿਅਕਤੀ (ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਅਤੇ ਮੁੜ ਵਸੋਬਾ) ਐਕਟ, 1954 ਦੀ ਧਾਰਾ 12 ਦੇ ਅਧੀਨ ਸਾਰੀਆਂ ਖਾਲੀ ਹੋਣ ਵਾਲੀਆਂ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਐਕਵਾਇਰ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ , ਅਤੇ 1961 ਵਿੱਚ 'ਪੈਕੇਜ ਡੀਲ' ਦੁਆਰਾ ਅਣ-ਅਲਾਟ ਪੇਂਡੂ ਨਿਕਾਸੀ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਨੂੰ ਤਬਦੀਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਵਿਵਾਦ ਵਾਲੀ ਜ਼ਮੀਨ ਉਸ ਪੈਕੇਜ ਸੌਦੇ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਬਣਦੀ ਹੈ।

(3) ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਨੇ ਸਮੇਂ-ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਪ੍ਰੈੱਸ-ਨੋਟਸ ਰਾਹੀਂ, ਕਾਬਜ਼ਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਤਬਦੀਲ ਕਰਨ ਦੀ ਆਪਣੀ ਨੀਤੀ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ, ਬਸ਼ਰਤ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਕਿਸੇ ਖਾਸ ਫਸਲ ਤੋਂ, ਰਾਖਵੀਂ ਕੀਮਤ 'ਤੇ ਨਿਰੰਤਰ ਹੋਵੇ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉਹ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਨੂੰ ਖਰੀਦਣ ਦੇ ਯੋਗ ਬਣਦੇ ਹਨ। ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੇ 13 ਜੁਲਾਈ, 1967 ਨੂੰ ਮੁੜ ਵਸੋਬਾ ਵਿਭਾਗ ਵਿੱਚ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਜਾਰੀ ਪ੍ਰੈੱਸ ਨੋਟ ਦੀ ਇੱਕ ਕਾਪੀ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਹੈ , ਜਿਸ ਅਨੁਸਾਰ ਖਾਲੀ ਹੋਈ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਇੱਕ ਕਾਬਜ਼ਕਾਰ 5 ਸਟੈਂਡਰਡ ਏਕੜ ਤੱਕ ਜਾਂ ਆਪਣੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਜ਼ਮੀਨ ਖਰੀਦਣ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਸੀ। 10 ਸਾਧਾਰਨ ਏਕੜ, ਜੇ ਵੀ ਘੱਟ ਹੋਵੇ, ਬਸ਼ਰਤ ਕਿ ਉਹ ਹਾੜੀ 1965 ਜਾਂ ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇ ਨਿਰੰਤਰ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਸੀ ਅਤੇ ਬਸ਼ਰਤ *ਖਸਰਾ ਗਿਰਦਵਾਰੀਆਂ* ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਇੰਦਰਾਜਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਉਸਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਬਰਕਰਾਰ ਹੋਵੇ। ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਸਰ ਪਲੱਸ ਖਾਲੀ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਦੇ ਤਬਾਦਲੇ ਲਈ ਯੋਗ ਸਮਝ ਰਹੇ ਸਾਰੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ 16 ਅਕਤੂਬਰ, 1967 ਤੱਕ ਆਪੋ-ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੇ ਤਹਿਸੀਲਦਾਰ (ਵਿਕਰੀ) ਕੋਲ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਰਜ਼ੀ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਮੰਨਿਆ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੇ ਇਸ ਪ੍ਰੈੱਸ ਨੋਟ ਤਹਿਤ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਤਬਾਦਲੇ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਇੱਕ ਹੋਰ ਜਨਤਕ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ: -

“ ...ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀ ਅਤੇ ਰਾਏ ਸਿੱਖਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਵਿਅਕਤੀ, ਜੋ ਕਿ ਹਾੜੀ 1970 ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਖਾਲੀ ਪਈਆਂ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਹਨ, ਨੂੰ ਅਜਿਹੀਆਂ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਰੁਪਏ ਦੀ ਦਰ ਨਾਲ ਤਬਦੀਲ ਕਰ ਦਿੱਤੀਆਂ ਜਾਣਗੀਆਂ। ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਲਈ 500 ਪ੍ਰਤੀ ਮਿਆਰੀ ਏਕੜ ਅਤੇ ਰੁ. ਰਾਏ ਸਿੱਖਾਂ ਲਈ 1,000 ਪ੍ਰਤੀ ਮਿਆਰੀ ਏਕੜ। ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਦੀ ਖਰੀਦਦਾਰੀ ਲਈ ਦਰਖਾਸਤਾਂ 18 ਨਵੰਬਰ 1971 ਤੱਕ ਦਫ਼ਤਰ ਤਹਿਸੀਲਦਾਰ (ਸੇਲਜ਼) ਕਪੂਰਥਲਾ ਵਿਖੇ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਣ। ਜਿਹੜੇ ਲੋਕ 'ਨਿਰਧਾਰਤ ਮਿਤੀ' ਦੇ ਅੰਦਰ ਅਰਜ਼ੀ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੇ, ਉਹ ਜ਼ਮੀਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਨਹੀਂ ਹੋਣਗੇ।

(4) ਜ਼ਮੀਨ ਲਈ ਬਿਨੈਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਕੁਝ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਲਈ ਵੀ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵੇਰਵੇ ਦੱਸਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੇ ਮੰਨਿਆ ਕਿ ਇਸ ਮੌਕੇ ਦਾ ਵੀ ਫਾਇਦਾ ਨਹੀਂ ਉਠਾਇਆ ਗਿਆ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਨਿਲਾਮੀ ਵਾਲੀਆਂ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਦੇ ਸੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਹੀ ਨਿਲਾਮੀ ਕਰਕੇ ਵੇਚਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ। ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ 25 ਜੁਲਾਈ, 1972 ਦੇ ਨੋਟਿਸ ਦੁਆਰਾ 24 ਅਗਸਤ, 1972 ਨੂੰ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਅਜਿਹੀ ਨਿਲਾਮੀ ਲਈ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਇਸ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਹੈ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੇ ਮੌਜੂਦਾ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ 21 ਅਗਸਤ, 1972 ਨੂੰ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਸੀ।

ਨਿਲਾਮੀ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਅਤੇ ਜਵਾਬਦਾਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਰਿਜ਼ਰਵ ਕੀਮਤ 'ਤੇ ਉਸ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿਚਲੇ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੂੰ ਤਬਦੀਲ ਕਰਨ ਲਈ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਵਾਲੀ ਢੁਕਵੀਂ ਰਿੱਟ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਲਈ।

(5) ਸਿਰਫ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਸੀਮਤ ਨਿਲਾਮੀ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਨੂੰ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਸਿਰਫ ਜਾਤ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਵਿਤਕਰੇ ਦੀ ਮਾਤਰਾ ਵਜੋਂ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਸੀਵਿਥਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 15(1) ਦੇ ਤਹਿਤ ਵਰਜਿਤ ਹੈ। ਆਰਟੀਕਲ 15 ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ: -

“15 (1) ਰਾਜ ਕਿਸੇ ਵੀ ਨਾਗਰਿਕ ਨਾਲ ਸਿਰਫ ਧਰਮ, ਨਸਲ, ਜਾਤ, ਲਿੰਗ, ਜਨਮ ਸਥਾਨ ਜਾਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਵਿਤਕਰਾ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗਾ।

(2) ਕੋਈ ਵੀ ਨਾਗਰਿਕ, ਸਿਰਫ ਧਰਮ, ਨਸਲ, ਜਾਤ, ਲਿੰਗ, ਜਨਮ ਸਥਾਨ ਜਾਂ ਇਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਯੋਗਤਾ, ਦੇਣਦਾਰੀ, ਪਾਬੰਦੀ ਜਾਂ ਸ਼ਰਤ ਦੇ ਅਧੀਨ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ: -

(a) ਦੁਕਾਨਾਂ, ਜਨਤਕ ਰੈਸਟੋਰੈਂਟਾਂ, ਹੋਟਲਾਂ ਅਤੇ ਜਨਤਕ ਮਨੋਰੰਜਨ ਦੇ ਸਥਾਨਾਂ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ; ਜਾਂ

(b) ਖੂਹਾਂ, ਟੈਂਕਾਂ, ਇਸ਼ਨਾਨ ਘਾਟਾਂ, ਸੜਕਾਂ ਅਤੇ ਜਨਤਕ ਰਿਜ਼ਰਵ ਦੇ ਸਥਾਨਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਾਂ ਅੰਸ਼ਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰਾਜ ਦੇ ਫੰਡਾਂ ਤੋਂ ਰੱਖੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਆਮ ਜਨਤਾ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਲਈ ਸਮਰਪਿਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

(3) ਇਸ ਅਨੁਛੇਦ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਵੀ ਰਾਜ ਨੂੰ ਔਰਤਾਂ ਅਤੇ ਬੱਚਿਆਂ ਲਈ ਕੋਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਉਪਬੰਧ ਕਰਨ ਤੋਂ ਨਹੀਂ ਰੋਕੇਗਾ।

(4) ਇਸ ਅਨੁਛੇਦ ਜਾਂ ਧਾਰਾ 29 ਦੀ ਧਾਰਾ (2) ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਵੀ ਰਾਜ ਨੂੰ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਦੇ ਸਮਾਜਿਕ ਅਤੇ ਵਿਦਿਅਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪਿਛੜੇ ਵਰਗਾਂ ਜਾਂ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਅਤੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਕਬੀਲਿਆਂ ਦੀ ਤਰੱਕੀ ਲਈ ਕੋਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਉਪਬੰਧ ਕਰਨ ਤੋਂ ਨਹੀਂ ਰੋਕੇਗਾ।

(6) ਇਹ ਨਿਰਣਾ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿ ਕੀ ਇਕੱਲੇ ਜਾਤ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਵਿਤਕਰਾ ਹੈ, ਨਿਲਾਮੀ ਦੇ ਨੋਟਿਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਨਿਲਾਮੀ ਦੀਆਂ ਸੰਬੰਧਿਤ ਸ਼ਰਤਾਂ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ, ਜਿਸਦੀ ਕਾਪੀ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾ ਅਨੁਬੰਧ 'ਸੀ' ਹੈ। ਇਹ ਸ਼ਰਤਾਂ, ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ, ਹੇਠਾਂ ਪੜ੍ਹੋ: -

"11. ਸਿਰਫ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀ ਦੇ ਬੇਜ਼ਮੀਨੇ ਮਜ਼ਦੂਰ ਹੀ ਪ੍ਰਤੀਬੰਧਿਤ ਨਿਲਾਮੀ ਵਿੱਚ ਹਿੱਸਾ ਲੈਣ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਹੋਣਗੇ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕਿਰਾਏਦਾਰ, ਸੇਪੀ, ਸਾਂਝੀ ਅਤੇ ਕੱਟਲੀਵੇਟਰ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਮਜ਼ਦੂਰ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣਗੇ ਪਰ ਉਸਨੂੰ ਹਲ ਵਾਹੁਣਾ ਆਦਿ ਦਾ ਪਤਾ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਸਫਲ ਬੋਲੀਕਾਰ ਤਬਾਦਲੇ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ, ਖਰੀਦੀ ਗਈ ਜ਼ਮੀਨ ਕਿਸੇ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਵੇਚੇ ਜਾਂ ਸਪੁਰਦ ਕਰੇ ਜੋ 20 ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀ ਦਾ ਮੈਂਬਰ ਨਹੀਂ ਹੈ।

14. ਕੋਈ ਵੀ ਇੱਛੁਕ ਖਰੀਦਦਾਰ, ਜੋ ਪਰਿਵਾਰ ਦਾ ਮੁਖੀ ਹੈ, 5 ਸਟੈਂਡਰਡ ਏਕੜ ਜਾਂ 10 ਆਮ ਏਕੜ ਤੱਕ ਜ਼ਮੀਨ ਖਰੀਦ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਸਦੀ ਜਾਂ ਉਸਦੇ ਆਸ਼ਰਿਤਾਂ

Dilawar Singh v. The State of Punjab, etc. (Tuli, J.)

ਦੀ ਮਲਕੀਅਤ ਵਾਲੀ ਹੋਰ ਜ਼ਮੀਨ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ।

15. ਨਾਬਾਲਗ ਨਿਲਾਮੀ ਵਿੱਚ ਹਿੱਸਾ ਨਹੀਂ ਲੈ ਸਕਦਾ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਉਸਦੀ ਤਰਫੋਂ ਕੋਈ ਹੋਰ।
16. ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀ ਜਾਂ ਉਸਦੇ ਆਸ਼ਰਿਤ ਨੂੰ ਨਿਲਾਮੀ ਵਿੱਚ ਹਿੱਸਾ ਲੈਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ਪਰ ਸੰਸਦ ਦੇ ਮੈਂਬਰ, ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਮੈਂਬਰ, ਸਾਬਕਾ. ਐਮ.ਐਲ.ਸੀ. ਅਤੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਆਸ਼ਰਿਤ ਨਿਲਾਮੀ ਵਿੱਚ ਹਿੱਸਾ ਲੈਣ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਹੋਣਗੇ।
17. (a) ਜੇਕਰ, ਪਾਬੰਦੀਸ਼ੁਦਾ ਨਿਲਾਮੀ ਵਿੱਚ, ਨਿਲਾਮੀ ਕੀਤੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਬੋਲੀ ਰਾਖਵੀਂ ਕੀਮਤ ਤੋਂ ਘੱਟ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਜ਼ਮੀਨ ਮੁੜ ਨਿਲਾਮੀ ਲਈ ਰੱਖੀ ਜਾਵੇਗੀ ਅਤੇ ਮੁੜ ਨਿਲਾਮੀ ਵਿੱਚ ਰਾਏ ਸਿੱਖ ਹਿੱਸਾ ਲੈ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਪਰ ਜੇਕਰ ਫਿਰ ਵੀ ਬੋਲੀ ਦੀ ਰਕਮ ਰਾਖਵੀਂ ਕੀਮਤ ਤੋਂ ਘੱਟ ਹੈ, ਤਾਂ ਨਿਲਾਮੀ ਸਾਰਿਆਂ ਲਈ ਖੁੱਲ੍ਹੀ ਹੋਵੇਗੀ।
(ਅ) ਰਾਏ ਸਿੱਖਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਸਫਲ ਬੋਲੀਕਾਰ ਜਾਂ ਖੁੱਲ੍ਹੀ ਨਿਲਾਮੀ ਵਿੱਚ, ਹਥੌੜੇ ਦੇ ਡਿੱਗਣ 'ਤੇ ਬੋਲੀ ਦੀ ਰਕਮ ਦਾ 25 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਅਦਾ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੋਵੇਗੀ ਅਤੇ ਬਾਕੀ ਰਕਮ ਬੋਲੀ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇ 15 ਦਿਨਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਅਦਾ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।
19. ਜੇਕਰ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀ ਦੇ ਕਿਸੇ ਮੈਂਬਰ ਨੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪਿਛਲੇ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਖਰੀਦੀ ਕੋਈ ਜ਼ਮੀਨ ਵੇਚ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਜਾਂ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਉਸ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਰਿਆਇਤ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਮੌਜੂਦਾ ਨਿਲਾਮੀ ਵਿੱਚ ਹਿੱਸਾ ਲੈਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

(7) , ਇਹ ਬਿਲਕੁਲ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਵਰਗੀਕਰਨ ਸਿਰਫ ਜਾਤ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਪ੍ਰਤਿਬੰਧਿਤ ਨਿਲਾਮੀ ਵਿੱਚ ਬੋਲੀ ਦੇ ਯੋਗ ਹੋਣ ਲਈ, ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀ ਦੇ ਇੱਕ ਮੈਂਬਰ ਨੂੰ (1) ਇੱਕ ਬੇਜ਼ਮੀਨੇ ਮਜ਼ਦੂਰ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕਿਰਾਏਦਾਰ, ਸੇਪੀ, ਸਾਂਝੀ ਅਤੇ ਕਾਸ਼ਤਕਾਰ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਮਜ਼ਦੂਰ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ ਅਤੇ (2) ਉਸਨੂੰ ਪਤਾ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿਵੇਂ ਹਲ ਇਛੁੱਕ ਖਰੀਦਦਾਰ ਸਿਰਫ 5 ਸਟੈਂਡਰਡ ਏਕੜ ਜਾਂ 10 ਆਮ ਏਕੜ ਤੱਕ ਜ਼ਮੀਨ ਖਰੀਦ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੇਕਰ ਉਹ ਪਰਿਵਾਰ ਦਾ ਮੁਖੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਸਦੀ ਜਾਂ ਉਸਦੇ ਆਸ਼ਰਿਤਾਂ ਦੀ ਮਲਕੀਅਤ ਵਾਲੀ ਹੋਰ ਜ਼ਮੀਨ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ। ਇੱਕ ਨਾਬਾਲਗ ਨਿਲਾਮੀ ਵਿੱਚ ਹਿੱਸਾ ਨਹੀਂ ਲੈ ਸਕਦਾ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਕੋਈ ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀ ਜਾਂ ਉਸਦਾ ਆਸ਼ਰਿਤ ਭਾਵੇਂ ਉਹ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀ ਦਾ ਹੋਵੇ। ਜੇਕਰ ਨਿਲਾਮੀ ਲਈ ਰੱਖੀ ਗਈ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਰਾਖਵੀਂ ਕੀਮਤ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦੀ ਤਾਂ ਇਸ ਦੀ ਮੁੜ ਨਿਲਾਮੀ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਰਾਏ ਸਿੱਖ ਵੀ ਹਿੱਸਾ ਲੈ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਜੇਕਰ ਫਿਰ ਵੀ -ਰਿਜ਼ਰਵ ਮੁੱਲ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਮੁੜ ਨਿਲਾਮੀ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ਜੋ ਸਾਰਿਆਂ ਲਈ ਖੁੱਲ੍ਹੀ ਹੋਵੇਗੀ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਨਿਲਾਮੀ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਦੇ ਬੇਜ਼ਮੀਨੇ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਕਰਨ ਦਾ ਮੂਲ ਉਦੇਸ਼ ਹੈ।

ਜੇ ਹਲ ਵਾਹੁਣਾ ਆਦਿ ਜਾਣਦੇ ਹਨ, ਪਹਿਲੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਸਿਰਫ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀ ਦੇ ਇੱਕ ਹਿੱਸੇ ਨੂੰ ਲਾਭ ਪਹੁੰਚਾਉਣਾ ਸੀ ਨਾ ਕਿ ਉਸਦੇ ਹਰੇਕ ਮੈਂਬਰ ਨੂੰ। ਇਸ ਲਈ ਵਿਤਕਰਾ ਸਿਰਫ ਜਾਤ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਸਗੋਂ ਕੁਝ ਹੋਰ ਯੋਗਤਾਵਾਂ ਵੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸਨ। ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ, ਹਰ ਸੰਸਥਾ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਹ ਸੱਚ ਹੈ ਕਿ ਹਲ ਵਾਹੁਣਾ ਆਦਿ ਜਾਣਦੇ ਹੋਏ ਬੇਜ਼ਮੀਨੀ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਨੂੰ ਹੋਰ ਜਾਤਾਂ ਅਤੇ ਫਿਰਕਿਆਂ ਵਿੱਚ ਵੀ ਉਪਲਬਧ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਇਹ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਉੱਚਾ ਚੁੱਕਣ ਲਈ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਘੋਸ਼ਿਤ ਨੀਤੀ ਹੈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਉਪਬੰਧ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਪਾਬੰਦੀਸ਼ੁਦਾ ਨਿਲਾਮੀ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਮਾਰਕੀਟ ਕੀਮਤ ਦਾ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣਾ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਸਗੋਂ ਸਮਾਜ ਦੇ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਹੇਠਲੇ ਤਬਕੇ ਤੋਂ ਸਿਰਫ ਇਸਦੀ ਰਾਖਵੀਂ ਕੀਮਤ ਅਤੇ ਨਿਰਧਾਰਤ ਯੋਗਤਾ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਤਬਾਦਲਾ ਕਰਨਾ ਸੀ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕਾਸ਼ਤ ਕਰਨ ਦੀ ਉਮੀਦ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਰੋਜ਼ੀ-ਰੋਟੀ ਦਾ ਸਰੋਤ ਜ਼ਮੀਨ। ਇੱਕ ਪਾਬੰਦੀ ਲਗਾਈ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਨਿਲਾਮੀ ਵਿੱਚ ਖਰੀਦੀ ਗਈ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਖਰੀਦਦਾਰ ਦੁਆਰਾ 20 ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਲਈ ਨਿਪਟਾਰਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ, ਮੈਂ ਇਸ ਗੱਲ ਤੋਂ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਹਾਂ ਕਿ ਪ੍ਰਤੀਬੰਧਿਤ ਨਿਲਾਮੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 15(1) ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਸਿਰਫ ਜਾਤ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਵਿਤਕਰੇ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਵੈਧ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

(8) ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੇ ਵਕੀਲ ਨੇ ਫਿਰ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ ਪੂਰੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ, ਪਰ ਇਹ ਸਿਰਫ 50 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਤੱਕ ਹੀ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਮੈਂ ਇਸ ਦਲੀਲ ਦੀ ਕਦਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਅਸਮਰੱਥ ਹਾਂ। ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ ਪਰ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਦੀ ਵਿਕਰੀ ਸਿਰਫ ਸਮਾਜ ਦੇ ਜਾਣੇ-ਪਛਾਣੇ ਵਰਗ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਸੀ, ਜੋ ਲੰਮੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਹੇਠਾਂ ਦੱਬੇ-ਕੁਚਲੇ ਹੋਏ ਸਨ, ਤਾਂ ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹੋਰ ਸ਼ੇਸ਼ਣ ਤੋਂ ਬਚਿਆ ਜਾ ਸਕੇ। ਜ਼ਮੀਨ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਜਿਸ 'ਤੇ ਉਹ ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕਾਂ ਲਈ ਕੰਮ ਕਰਨ ਲਈ ਤਿਆਰ ਸਨ। ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਇਹ ਇੱਕ ਸ਼ਲਾਘਾਯੋਗ ਉਦੇਸ਼ ਸੀ ਕਿ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਦੇ ਬੇਜ਼ਮੀਨੀ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਨੂੰ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਸੀਮਤ ਖੇਤਰ ਦੇ ਭੂਮੀ ਮਾਲਕ ਬਣਾਇਆ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ 20 ਸਾਲਾਂ ਲਈ ਉਸ ਜ਼ਮੀਨ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਰਹਿਣ ਲਈ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਜੋ ਉਹ ਸਵੈ-ਮਾਣ, ਸਵੈ-ਨਿਰਭਰਤਾ ਅਤੇ ਵਿਕਾਸ ਕਰ ਸਕਣ। ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਰੁਤਬਾ ਹਾਸਲ ਕਰੇ। ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਦਾ ਇੱਕ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਭਾਗ ਹਨ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਸੂਚੀ ਸੰਵਿਧਾਨ (ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ) ਆਰਡਰ, 1950 ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸਮੇਂ-ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਸੋਧਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਅਪਣਾਇਆ ਗਿਆ ਕੋਰਸ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਬੇਜ਼ਮੀਨੀ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਦੀ ਤਰੱਕੀ ਲਈ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਉਪਾਅ ਦਸ ਸਾਲਾਂ ਜਾਂ ਇਸ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਮੇਂ ਲਈ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਦੇ ਕਾਬਜ਼ਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਖਰੀਦਣ ਲਈ ਢੁਕਵੇਂ ਮੌਕੇ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਰਿਜ਼ਰਵ ਕੀਮਤ 'ਤੇ ਜ਼ਮੀਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਹੈ। ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਮਾਲਕ ਹੈ ਜਿਸ ਲਈ ਨੋਟੀਫਾਈ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ

ਨਿਲਾਮੀ ਦੁਆਰਾ ਵੇਚਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਇਸ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਅਤੇ ਨਿੱਜੀ ਗੱਲਬਾਤ ਦੁਆਰਾ, ਟੈਂਡਰ ਬੁਲਾ ਕੇ ਜਾਂ ਨਿਲਾਮੀ ਦੁਆਰਾ ਵੇਚਣ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇੱਕ ਵਾਰ ਜਦੋਂ ਇਹ ਅਧਿਕਾਰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਧਾਰਾ 19(1) (ਐਫ)

Dilawar Singh v. The State of Punjab, etc. (Tuli, J.)

ਅਤੇ (ਜੀ) ਜਾਂ ਆਰਟੀਕਲ 14 'ਤੇ ਨਿਰਭਰਤਾ ਅਪ੍ਰਸੰਗਿਕ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰ ਦੀਆਂ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਜਾਂ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਵਿੱਚ ਵਪਾਰ ਕਰਨ ਜਾਂ ਕਾਰੋਬਾਰ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਧਾਰਾ 14 ਦੀ ਕੋਈ ਉਲੰਘਣਾ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਜੇਕਰ ਸਰਕਾਰ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਦੇ ਬੇਜ਼ਮੀਨੇ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਜਾਇਦਾਦ ਵੇਚਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਇੱਕ ਸੁਧਾਰਾਤਮਕ ਉਪਾਅ. ਸੰਵਿਧਾਨ ਸਮਾਜ ਦੇ ਇਸ ਕਮਜ਼ੋਰ ਤਬਕੇ ਦਾ ਖਾਸ ਖਿਆਲ ਰੱਖਣ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨਾਲ ਸਦੀਆਂ ਤੋਂ ਅਫ਼ੂਤ ਸਮਝਿਆ ਜਾਂਦਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਉੜੀਸਾ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਹਰਿਨਾਰਾਇਰੀ (1) ਵਿੱਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਚਿਤ ਨਿਰੀਖਣ ਪੰਨਾ 1822 ਦੇ ਪੈਰਾ 17 ਵਿੱਚ ਪਾਏ ਜਾਣੇ ਹਨ। ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਬਨਾਮ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦਾ ਫੈਸਲਾ। ਉੜੀਸਾ ਦੇ (2) ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਲਈ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵੱਖਰਾ ਹੈ। ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਕੇਂਦਰ ਪੱਤਿਆਂ ਦੇ ਵਪਾਰ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਹਾਸਲ ਕੀਤੇ ਏਕਾਧਿਕਾਰ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ ਅਤੇ ਸੀਮਤ ਵਰਗ ਦੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਤੋਂ ਕੇਂਦਰ ਪੱਤਿਆਂ ਦੀ ਅਗਾਊਂ ਖਰੀਦ ਲਈ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਸੱਦਾ ਦੇਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਜਾਇਜ਼ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਕੇਂਦਰ ਪੱਤੇ ਖਰੀਦਣ ਦਾ ਏਕਾਧਿਕਾਰ ਹਾਸਲ ਕਰਨ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਇਸ ਤੋਂ ਰਾਜ ਲਈ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਲਾਭ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨਾ ਸੀ ਅਤੇ ਸੀਮਤ ਵਰਗ ਦੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਲਾਭ ਪ੍ਰਦਾਨ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ ਸੀ। ਸੰਬੰਧਿਤ ਨਿਰੀਖਣ ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ ਪੈਰਾ 15 ਤੋਂ 20 ਵਿੱਚ ਪਾਏ ਜਾਣੇ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦੁਬਾਰਾ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਕਾਫ਼ੀ ਹੈ ਕਿ ਚੁਣੇ ਹੋਏ ਖਰੀਦਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਕੇਂਦਰ ਦੇ ਪੱਤੇ ਵੇਚਣ ਜਾਂ ਖਰੀਦਦਾਰਾਂ ਦੀ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਤੋਂ ਟੈਂਡਰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਯੋਜਨਾ ਨੂੰ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 19(6) (ii) ਦੁਆਰਾ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਲੋੜਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਸੀ। ਅਨੁਛੇਦ 19(6) ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਭਾਗ ਦੇ ਤਹਿਤ ਵਾਜ਼ਬਤਾ। ਵਰਗੀਕਰਨ ਨੂੰ ਮਨਮਾਨੀ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਤੁਰੰਤ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਬਾਰੇ ਵੀ ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਕੋਈ ਵੀ ਇਲਜ਼ਾਮ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਸਬੂਤ, ਕਿ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ ਉਪਲਬਧ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਕੀਮਤ 'ਤੇ ਵੇਚ ਕੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਅਮੀਰ ਬਣਾਉਣ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਅਣ-ਅਲਾਟ ਕੀਤੀ ਨਿਕਾਸੀ ਪ੍ਰੋਪਰਟੀ ਹਾਸਲ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਇਹ ਗੱਲ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਜ਼ਮੀਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਟਿੱਲਰਾਂ ਨੂੰ ਦੇਣ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਐਕੁਆਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਜੋ ਇਸ 'ਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ ਜਾਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਸੀ, ਇਸ ਲਈ ਹਰੇਕ ਪੀ' ਵਿਚ ਰਾਖਵੀਂ ਕੀਮਤ ਦੱਸੀ ਗਈ ਸੀ। *ress* ਨੋਟ. ਪਹਿਲੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਖਰੀਦ ਦਾ ਵਿਕਲਪ ਲਗਭਗ 8 ਸਾਲਾਂ ਲਈ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਭੇਦਭਾਵ ਦੇ ਸਾਰੇ ਮਾਲਕਾਂ ਲਈ ਵਧਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ 1970 ਵਿੱਚ ਇਸ 'ਤੇ ਪਾਬੰਦੀ ਲਗਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ।

(1) ਏਆਈਆਰ 1972 ਐਸਸੀ 1816

(2) ਏਆਈਆਰ 1969 ਐਸਸੀ 1081

ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਅਤੇ ਰਾਏ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ। ਇਹ ਸਿਰਫ 1972 ਵਿੱਚ ਹੀ ਸੀ ਕਿ ਸਿਰਫ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਬੇਜ਼ਮੀਨੇ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਨਿਲਾਮੀ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਸ ਸਮੇਂ ਤੱਕ, ਮੇਰਾ ਮੰਨਣਾ ਹੈ ਕਿ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਦੀ ਖਰੀਦ ਵਿੱਚ ਦਿਲਚਸਪੀ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਕਾਬਜ਼ਕਾਰਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਵਿਕਲਪ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਸਿਰਫ ਬਾਕੀ ਬਚਿਆ ਸੀ ਜੋ ਸੀਮਤ

ਨਿਲਾਮੀ ਲਈ ਫਿਰ ਆਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਨਹੀਂ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸੀਮਤ ਨਿਲਾਮੀ ਲਈ ਰੱਖੀਆਂ ਗਈਆਂ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਪੈਕੇਜ ਡੀਲ ਦੇ ਤਹਿਤ ਐਕਵਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਪੰਜਾਹ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਨ; ਇਹ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਪ੍ਰਤਿਬੰਧਿਤ ਨਿਲਾਮੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 38 ਅਤੇ 39 (ਏ) (ਬੀ) ਅਤੇ (ਸੀ) ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਰਾਜ ਨੀਤੀ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸਦੀ ਪ੍ਰਸਤਾਵਨਾ ਵਿੱਚ ਪੂਰਨ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤੀਆਂ ਪਵਿੱਤਰ ਇੱਛਾਵਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹਨ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹਨਾਂ ਨਿਲਾਮੀ ਵਿੱਚ ਬੋਲੀਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਰੋਜ਼ੀ-ਰੋਟੀ ਦੇ ਢੁਕਵੇਂ ਸਾਧਨਾਂ ਨਾਲ ਅਤੇ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਮਾਲਕੀ ਅਤੇ ਨਿਯੰਤਰਣ ਸਾਂਝੇ ਭਲੇ ਲਈ ਵੰਡੇ ਜਾਣਗੇ। ਇਹ ਸਮਾਜਿਕ ਅਤੇ ਆਰਥਿਕ ਨਿਆਂ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕਰੇਗਾ, ਰੁਤਬੇ ਅਤੇ ਮੌਕਿਆਂ ਦੀ ਬਰਾਬਰੀ ਨੂੰ ਵਧਾਵਾ ਦੇਵੇਗਾ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਇੱਜ਼ਤ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਏਗਾ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਸਦੀਆਂ ਤੋਂ ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕ ਵਰਗਾਂ ਦੇ ਘੇਰੇ ਹੇਠ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇੱਕ ਉਪ-ਮਨੁੱਖ ਵਜੋਂ ਨੀਵਾਂ ਸਮਝਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਨੀਤੀ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਸੋਸਾਇਟੀ ਦੇ ਇੱਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਅਤੇ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਭਾਗ ਨੂੰ ਉੱਚਾ ਚੁੱਕਣ ਵਿੱਚ ਮਦਦ ਮਿਲੇਗੀ ਅਤੇ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 38 ਅਤੇ 39 ਦੇ ਤਹਿਤ ਆਪਣੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਨਿਭਾਉਣ ਦੇ ਯੋਗ ਬਣਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਸ ਲਈ, ਪ੍ਰਤਿਬੰਧਿਤ ਨਿਲਾਮੀ ਚੁਣੌਤੀ ਲਈ ਖੁੱਲ੍ਹੀ ਨਹੀਂ ਹੈ।

(9) ਇਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਪਟੀਸ਼ਨਰ 1953 ਤੋਂ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰਨ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਪਰ ਉਸ ਨੇ 1962 ਤੋਂ 1970 ਦਰਮਿਆਨ ਨੋਟੀਫਾਈ ਕੀਤੀਆਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਰਿਆਇਤਾਂ ਦਾ ਲਾਭ ਨਹੀਂ ਉਠਾਇਆ, ਜਿਸ ਤੋਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਹ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਲਗਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਖਰੀਦ ਵਿੱਚ ਕਦੇ ਵੀ ਦਿਲਚਸਪੀ ਨਹੀਂ ਰੱਖਦਾ ਸੀ। ਰਿਜ਼ਰਵ ਕੀਮਤ 'ਤੇ ਜ਼ਮੀਨ, ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਉਸ ਨੇ - ਇਸ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦਿੱਤੀ ਹੋਵੇਗੀ। ਉਹ ਸਿਰਫ ਇਸ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਅਤੇ ਕਿੱਤੇ ਦੇ ਹਿਸਾਬ ਨਾਲ ਮਾਮੂਲੀ ਰਕਮ ਦੇ ਕੇ ਜਾਂ ਲੀਜ਼ ਮਨੀ ਦੇ ਜ਼ਰੀਏ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਉਸ ਕੋਲ ਹੁਣ ਆਪਣੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਬਰਾਬਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਰਾਖਵੀਂ ਕੀਮਤ 'ਤੇ ਤਬਦੀਲ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰੇ।

(10) ਉਪਰੋਕਤ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ, ਇਸ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਯੋਗਤਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਖਾਰਜ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਪਰ ਧਿਰਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਖਰਚਾ ਚੁੱਕਣ ਲਈ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਦੀ ਸਿਵਲ ਰਿੱਟ ਨੰ. 2784 .

(11) ਇਸ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੇ ਤੱਥ 1972 ਦੀ ਸਿਵਲ ਰਿੱਟ ਨੰਬਰ 2747 ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਨਾਲ ਮੇਲ ਖਾਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਦੱਸੇ ਗਏ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ, ਇਹ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵੀ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਪਰ ਖਰਚੇ ਦੇ ਕਿਸੇ ਹੁਕਮ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ।

1972 ਦੀ ਸਿਵਲ ਰਿੱਟ ਨੰ. 2645।

(12) ਇਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨਾ ਤਾਂ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਹਨ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਰਾਏ ਸਿੱਖ

Dilawar Singh v. The State of Punjab, etc. (Tuli, J.)

ਹਨ। ਉਹ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਖੇਤੀ ਸੱਭਿਆਚਾਰਕ ਭਾਈਚਾਰੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹਨ। ਉਹ ਵੰਡ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਲਾਹੌਰ ਵਿੱਚ ਬੇਜ਼ਮੀਨੀ ਖੇਤ ਮਜ਼ਦੂਰ ਸਨ ਅਤੇ ਉਜਾੜੇ ਗਏ ਵਿਅਕਤੀ ਹਨ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਰਾਖਵੀਂ ਕੀਮਤ 'ਤੇ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਖਰੀਦ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਬਜ਼ਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਮੌਕਿਆਂ ਦਾ ਲਾਭ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਹੁਣ ਰਾਖਵੀਂ ਕੀਮਤ 'ਤੇ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪਾਬੰਦੀਸ਼ੁਦਾ ਨਿਲਾਮੀ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਚੁਣੌਤੀ ਨੂੰ 1972 ਦੇ ਸਿਵਲ ਰਿੱਟ ਨੰਬਰ 2747 ਦੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਦੱਸੇ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਸਿਵਲ ਰਿੱਟ ਨੰ. 2808.

(13) ਇਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਸਾਉਣੀ 1966 ਤੋਂ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਆਏ ਸਨ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸੈਟਲਮੈਂਟ ਕਮਿਸ਼ਨਰ, ਪੰਜਾਬ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੇ ਨਾਲ ਸਹਾਇਕ ਸੈਟਲਮੈਂਟ ਕਮ ਮਿਸ਼ਨਰ ਦੁਆਰਾ 27 ਮਈ, 1969 ਦੇ ਆਪਣੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ, ਉਹ ਖਰੀਦਣ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਨਹੀਂ ਸਨ। 13 ਜੁਲਾਈ, 1967 ਦੇ ਪ੍ਰੈਸ ਨੋਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਜ਼ਮੀਨ। ਉਹ ਨਾ ਤਾਂ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਹਨ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਰਾਏ ਸਿੱਖ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, 1970 ਵਿੱਚ ਜਾਰੀ ਪ੍ਰੈਸ ਨੋਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਤਬਾਦਲੇ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਵੈਧਤਾ ਨੂੰ ਵੀ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਪ੍ਰਤੀਬੰਧਿਤ ਨਿਲਾਮੀ ਦੇ, ਪਰ 1972 ਦੀ ਸਿਵਲ ਰਿੱਟ ਨੰ. 2747 ਦੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਦੱਸੇ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ, ਇਸ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਪਰ ਖਰਚੇ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤੇ ਬਿਨਾਂ।

ਸਿਵਲ ਰਿੱਟ ਨੰ. 2903.

(14) ਇਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਾਲੇ ਵਿਸਥਾਪਿਤ ਵਿਅਕਤੀ ਹਨ, ਪਰ ਉਹ ਨਾ ਤਾਂ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਹਨ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਰਾਏ ਸਿੱਖ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਪ੍ਰੈਸ ਨੋਟਾਂ ਤਹਿਤ ਜ਼ਮੀਨ ਖਰੀਦਣ ਦੇ ਮੌਕੇ ਦਾ ਲਾਭ ਨਹੀਂ ਉਠਾਇਆ ਅਤੇ 1972 ਦੀ ਸਿਵਲ ਰਿੱਟ ਨੰ. 2747 ਦੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਵਿੱਚ ਦੱਸੇ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਪਾਬੰਦੀਸ਼ੁਦਾ ਨਿਲਾਮੀ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਚੁਣੌਤੀ ਨੂੰ ਵੀ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

(15) ਇਸ ਲਈ ਇਸ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਯੋਗਤਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਖਾਰਜ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਪਰ ਲਾਗਤ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਬਿਨਾਂ।

ਬੀ. ਐੱਸ. ਜੀ

ਡਿਸਕਲੇਮਰ :- ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਰਣਾ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ

ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ, ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ-ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਰਵਨੀਤ ਸਿੰਘ